

Б Е Л Е Ш К Е

Одбране дисертација на Правном факултету у Београду. — Војислав Богић, службеник предузећа „Машинопројект“, одбранио је 10 новембра 1955 своју докторску дисертацију „Девизна ограничења и међународна трговина у периоду између два рата“.

Младен Милутиновић, сарадник Спортског института Савеза спортова Југославије, одбранио је 15 децембра 1955 своју докторску дисертацију „Развојне тенденције евиденције и статистике речног саобраћаја у ФНРЈ“.

Димитар Поп-Георгијев, асистент Правно-економског факултета у Скопљу, одбранио је 22 децембра 1955 своју докторску дисертацију „Својина на чифлицима и чифлигарски аграрно-правни односи у Македонији (до Балканског рата 1912)“.

Милан Деспотовић, асистент Правног факултета у Београду, одбранио је 31 децембра 1955 своју докторску дисертацију „Право на рад“.

Предраг Михаиловић, асистент Економског института НР Србије, одбранио је 31 децембра 1955 своју докторску дисертацију „Национализација у Великој Британији после Другог светског рата“.

Војидар Јовановић, асистент Правног факултета у Београду, одбранио је 31 децембра 1955 своју докторску дисертацију „Резерве уз међународне уговоре“.

Предавања страних професора на Правном факултету у Београду. — Г. Roger Perrot, професор Правног факултета у Стразбуру, одржао је 24 октобра т. г. предавање „Еволуција права својине“. Сутрадан, на проширеном састанку Катедре за грађанско право изложио је питање еволуције доличног и облигационог права у Француској. После излагања во-

дила се жива дискусија.

Г. Lesslie C. Green, професор Лондонског универзитета, одржао је два предавања: 20 децембра т. г. „О природи међународног права“ и 22 децембра „Положај устаничке војске“. Поред тога, одржао је конференцију у Институту за међународне студије на нашем Факултету.

Интерфакултетски састанак наставника катедре кривичног права. — Сходно одлуци Шесте интерфакултетске конференције одржане у Љубљани јуна 1955, у Загребу је 24 и 25 новембра одржан састанак наставника катедре кривичног права свих правних факултета у земљи. Састанку су присуствовали: у име Загребачког факултета др. Владимир Бајер, ред. универз. проф., и др. Богдан Златарић, хон. универз. наставник у име Љубљанског факултета др. Август Мунда, ред. универз. професор, др. Лучовник, ванр. универз. професор, Катја Водопивец и др. Копе, научни сарадници Криминолошког института; у име Београдског факултета др. Јанко Таховић, ванр. универз. проф. и Милош Радовановић, асистент; у име Сарајевског факултета др. Александар Стајић, ванр. универз. професор, и у име Скопског факултета др. Бујан, ванр. универз. професор, др. Димитрије Папазоглу и Панта Марина, универз. доценти и Б. Стефановски, асистент. Састанку је председавао др. Бајер а записник водио др. Златарић. Дневни ред састанка био је: дискусија о рефератима спремљеним за Шесту интерфакултетску конференцију, међусобно упознавање са наставним плановима и наставним програмима уколико се односе на предмете катедре кривичног права, саопштења о досадашњем раду на доношењу факултетских статута и дискусија

о начину извођења докторских испита.

Први дан састанка посвећен је међусобном упознавању са постојећим наставним плановима и начином извођења наставе из свих предмета кривичне катедре на појединим факултетима. За Скопски факултет поднео је реферат др. Папазоглу, за Сарајевски др. Стајић, за Љубљански др. Мунда, за Београдски др. Таховић, и за Загребачки др. Бајер. Сви присутни показали су велику заинтересованост и после сваког реферата постављали низ питања да би добили што више обавештења о томе како се изводи настава из предмета катедре кривичног права. Том приликом констатовало се да постоји извесна разлика између појединих факултета како у погледу обавезности појединих предмета тако и у погледу распореда предмета по појединим годинама. Било је речи такође о бројном учешћу студената на предавањима, о вежбама и семинарима, испитним роковима, постигнутим резултатима на испитима, и уопште о искуству које се до данас стекло у овом погледу. Показало се да готово на свим правним факултетима у земљи постоје извесне појаве које су готово сличне (сразмерно исти број одусталих и доложених испита, сразмерно исто учешће на предавањима).

Првог дана састанка учесници су заједнички учинили посету Централном уреду за криминолошка испитивања НР Хрватске где је директор Уреда, Томислав Марковић, дао присутнима обавештење о историјату Уреда, његовој организацији, раду и досада постигнутим резултатима.

Други дан састанка био је посвећен питању статута факултета, докторату и питању евентуалног унифицирања наставних планова и изједначавања начина извођења наставе на свим факултетима. Претставници Љубљанског факултета изјавили су да сви предмети кривичне катедре (кривично право, кривични поступак кримино-

логија, судска медицина са психијатријом и криминалистика) треба да буду обавезни, а да се питање њиховог распореда по годинама остави појединим факултетима. Претставник Сарајевског факултета изјавио је да сматра да обавезни предмети треба да буду кривично право, кривични поступак и судска медицина са психијатријом, а да криминологија и криминалистика остану као опциони предмети. Исто су мишљење изразили и претставници факултета у Загребу и Скопљу. Претставник Београдског факултета (др. Таховић) изјавио је да обавезни предмети буду кривично право, кривични поступак и судска медицина са психијатријом, а да остали предмети буду опциони. Сви присутни су се сложили са предлогом председавајућег, др. Бајера, да се не дискутује о броју часова појединих предмета и да се то препусти појединим факултетима. Др. Мунда је још додао да не би требало упуштати се у детаље, већ да треба дискутовати оно што је главно. Затим се дискутовало питање групних или појединачних испита. Групни испити данас се примењују у Загребу и Љубљани, али се већина присутних изразила за појединачне испите. Сви присутни су се изјаснили за увођење, поред усмених, извесних писмених испита. После се прешло на дискусију по питању организовања и спровођења докторских испита. Претставници правних факултета у Љубљани, Загребу и Београду изјавили су да се у нацртима статута њихових факултета предвиђа детаљно начин извођења докторских испита са увођењем докторских курсева. Претставници Скопља и Сарајева су изјавили да на њиховим факултетима засад не постоје услови за извођење доктората и да се у нацртима статута зато задовољавају само општом одредбом да се на факултету може установити настава за докторат. Најзад се дискутовало о катедрама, семинарима, институтима и последипломским студијама. Катедре постоје

у Београду, Сарајеву и Скопљу. Оне не постоје у Загребу и Љубљани и њихови претставници су изјавили да се они не залажу за њихово увођење. Институту за кривичне науке постоје у Љубљани, Сарајеву и Београду.

После тога прешло се на дискусију по рефератима спремљеним за Шесту интерфакултетску конференцију. Дискутовало се само о реферату др. Таховића „Проблем малолетника у кривичном праву“ објављеном у *Аналима Правног факултета у Београду* (бр. 3 за 1955). У међувремену је Катја Водопивец, научни сарадник Кримнолошког института Правног факултета у Љубљани, објавила у словеначком часопису *Правник* свој рад „Наше малолетничко судство“ који се по својој садржини може сматрати као кореферат поменутом реферату др. Таховића. Из ових разлога присутни су примили предлог др. Таховића да К. Водопивец изнесе главне закључке свог рада, па да се дискутује заједно о реферату и о кореферату. Дискутовало се више о проблему малолетничког криминалитета а мање о самим рефератима. Једино је др. Златарић поставио питање да ли заиста чл. 5 Кривичког законика изражава модерно схватање науке по питању основа малолетничке одговорности, као што је у главном реферату речено, или је пак то још увек утицај старих учења, у науци већ напуштених. У општој дискусији по питању малолетничког криминалитета, говорено је да ли део о малолетницима у Кривичном законик у треба само новелирати или треба донети засебан закон о малолетницима у кривичном праву, као што је то учињено већ у другим државама. У сваком случају, наглашено је да треба предложити постојећој комисији за измену Кривичног законика неке сугестије и у вези са прописима који се односе на положај малолетника у кривичном праву.

На крају је примљен предлог др. Бајера да се идући интерфакултетски састанак наставника кате-

дре кривичног права одржи крајем маја или почетком јуна 1956 у Скопљу или неком другом месту НР Македоније.

J. T.

Југословенско удружење за административне науке. — У Београду је 24 септембра 1955 одржан састанак на коме је основано Југословенско удружење за административне науке. Удружење има за циљ да окупи чланове који ће проучавати теорију и праксу административних наука. Нарочита пажња биће посвећена усавршавању метода рада и технике пословања државних органа управе и органа друштвеног управљања. Поред стручних састанака и јавних предавања, Удружење намерава да издаје публикације преко којих ће упознавати нашу и страну јавност са актуелним проблемима административних наука код нас. Удружење ће сарађивати са Међународним институтом за административне науке у Брислу и другим сличним међународним организацијама. Ову су сарадњу досад већ одржавали Савез удружења правника Југославије и Биро за организацију управе и привреде.

На оснивачком састанку изабрана је управа у коју су ушли: за претседника др. Никола Стјепановић, професор Правног факултета, за потпретседника др. Владимир Калембер, судија Савезног врховног суда, за секретара Милорад Вучковић, државни саветник Секретаријата за законодавство и организацију Савезног извршног већа. За чланове Управног одбора изабрани су: проф. др. Иво Крбек, проф. др. Владо Вавпетич, др. Леон Гершковић, др. Дражен Сесардић, Вуксан Љумовић, Петао Ивичевић, др. Павле Ковач, доцент др. Александар Христов и доцент др. Мустафа Камарић.

Крајем новембра основана је Секција удружења за НР Србију. За претседника изабран је Миленко Канџа, секретар Секретаријата за законодавство и организацију, при. Извршном већу НР

Србије, а за секретара Павле Димитријевић, асистент Правног факултета.

Међународно саветовање у Сарбрикену о формирању и усавршавању службеника европске међународне администрације. — Ускоро по завршетку Другог светског рата, под утицајем разних фактора, потреба и планске политике неких држава (западноевропских и САД), врше се више-мање успели покушаји организовања сарадње, чак интеграције, већег или мањег броја европских држава, и то на врло различитим пољима државног и друштвеног живота (социјалног, културног, економског, политичког и војног). Иако далеко од „Уједињене Европе“ — коју многи, у доста неједнакој идеолошкој атмосфери, постављају као циљ ове сарадње, односно интеграције — постоје сталне западноевропске организације, регионалног или функционалног карактера. Тако, на пример, Европска заједница угља и челика (С.Е.С.А.); Европска организација за економску сарадњу (О.Е.С.Е.); Западноевропска унија; Европски савет и др. Руководни органи тих организација, састављени од претставника држава чланица, интернационалног и „супра-националног“ (С.Е.С.А.) карактера састају се повремено и доносе акте врло различите по својој садржини и правном карактеру. Те организације имају и свој стални управни апарат, своју администрацију коју чине професионални службеници међународног типа — „европски службеници“ (fonctionnaires et agents européens). Тих службеника има већ доста велики број: С.Е.С.А. — близу 900; О.Е.С.Е. — преко 700; Европски савет близу 300, итд. У духу европске сарадње основан је 1947 и Сарски Универзитет у Сарбрикену којим управља колективни орган (Conseil d'administration) састављен од чланова из Сара и из Француске; из истог извора долазе и финансијска средства за његово издржавање. Тај Универзитет се назива „Европски универзитет“ с обзи-

ром на чињеницу да су његов наставни колектив и студенти међународног, углавном европског састава, у броју од око 1500 студената заступљено је скоро тридесет нација, иако највише из Сара, Француске и Немачке; од близу 250 наставника највише их је из Сара (104); из Француске их је Немачке у једнаком броју (62), и још других седам европских нација заступљено је у мањем броју (по 1—4). Поред тога, практикују се, увелико, гостовања професора и других стручњака са стране. Настава и испити се обављају на француском (30%) и немачком (70%); по неки специјални курс држи се и на енглеском. Сарски универзитет има четири факултета: филозофски, правно-економски, природњачки и медицински) и три специјализована института као наставно-истраживачке установе (за преводиоце-интерпрете; за педологију; за европске студије). Факултет правних и економских наука има посебан „Институт за упоредно изучавање и приближавање европских права“.

На иницијативу Факултета правних и економских наука Сарског универзитета и у његовој организацији, а под покровитељством Европског савета и уз његово финансијску помоћ, одржано је у Сарбрикену, од 7—11 новембра 1955 Међународно саветовање о формирању и усавршавању службеника европске међународне администрације (Colloque international sur la formation et perfectionnement des fonctionnaires européens). На саветовању су учествовали: лично позваних двадесетак стручњака из 12 држава Западне и Средње Европе и потписани из Југославије; декан и десетак професора Правно-економског факултета Сарског универзитета; и десетак претставника међународних организација — као посматрачи који су већином узели и активниог учешћа у дискусији. Кратко време пре дана саветовања позвани учесници добили су писмене реферате (на француском односно на немачком језику) о неколико (6) питања која прет-

стављају рашчлањавање проблема и базу за дискусију. Ти реферати обрађују следећа питања: 1. Појам, улога и правни статус европских службеника, референт проф. Р. М. Gaudemet (Нанси и Сарбрикен); 2. Основни проблеми изградње европских службеника — два реферата: проф. Langrod (Сарбрикен и Париз) заједно с А. Zipsu-ем, начелником одељења у администрацији С.Е.С.А.; и др. Е. Kern, Regierungsdirektor у Бону; 3. Предмет обуке, два реферата: проф. Е. Ranshofen-Wertheimer-а, (Беч) и др. М. Oddini-а (Венова); 4. Улога европских управних организација, референт А. Daussin, шеф финансиске службе Европског савета; 5. Улога националних управних органа, два реферата — Р. Chatenet-а, директора Персоналне службе Француске (Париз) и проф. I. Seidl-Hohenveldern-а (Сарбрикен) и 6. Улога наставних установа, референт проф. L. Lopez-Rodo (Мадрид).

За дискусију су се учесници били добро припремили, а радно претседништво њом ефикасно руководило, тако да је на појединим седницама, које су редовно трајале 2,5—3 часа, говорило најмање двадесет, а понекад и више (25 до 30) дискусаната.

Дискутовало се, најпре, о појму „европски службеник“. Одустало се од утврђивања неког општег, теориског и апстрактног смисла овог термина, јер то за ову прилику не би имало практичног значаја, пошто није у питању опште одређивање статуса, него формирање и усавршавање. Стога се утврдио смисао термина „европски службеник“ само за потребе овог Саветовања, а тај смисао је ужи и узима у обзир два момента: институционално-географски (а не чисто географски) и функционални момент. Иако је било мишљења да и за ову прилику треба дати ширу дефиницију, усвојена је следећа, ужа: „сматра се „европским службеником“ свако лице (agent), било да је дошло из (опште) управе или струкотехничке службе, које на трајан и искључив (професионалан) начин обавља

послове којима учествује у руковођењу, координацији или контроли (direction, coordination ou contrôle) у служби неке организације чији су чланови само европске државе“. Дакле, ту се мисли на оне службенике који се у нашем службеничком праву категорично као „управни службеници“. Извршни и канцелариски службеници нису овом приликом узети у обзир, премда се и код њих постављало у току даље дискусије, питање — ако не формирања, које се има и даље вршити на националном плану, оно сигурно усавршавања које би се и за њих требало спроводити на међународном плану и то у току службе.

Дискутовало се, даље, о улози, о основним линијама статуса, о потребним личним квалитетима (стручним, интелектуалним, психичким) европских службеника, о циљу и задацима формирања и уздизања службеника, о установама — националним и, нарочито, међународним за њихово формирање и усавршавање, о програму рада таквих установа, правном положају њиховом и о карактеру његовог наставног особља. У вези с овим питањима, посебно је истицана потреба развијања „међународног духа“ (расположена, става) — „esprit international“. Истицано је да то никако не значи космополитизам, код кога је изгубљено или у великој мери ослабљено осећање патриотизма, него значи стварање посебне европске лојалности, без негирања домовине и националног осећања. Такође је нарочито подвучено да међународна установа или установе које би се евентуално основале за формирање и усавршавање европских службеника не би требало да имају монопол у снабдевању европске међународне администрације службеницима нити би апсолвенти те или тих установа требало да имају право на одређена места у европској међународној администрацији.

У рефератима се углавном заступа теза или полази од тезе да треба основати један једини цен-

тар за формирање и усавршавање европских службеника који би био заједничка установа више европских држава, односно европских међународних организација и као такав био једна међународна установа, независна од влада појединих држава. У дискусији је заступано и гледиште да би требало да има више оваквих центара. Неки су чак оспоравали корисност и потребу једног или више међународних центара ове врсте, предлажући да се задатак формирања и усавршавања европских службеника повери извесном броју националних центара (при универзитетима или одвојено од њих, у земљама где за то постоје најбољи услови), а да се врши на међународном плану само координација рада тих националних центара.

На завршетку саветовања, после исцрпне дискусије, донета је следећа резолуција:

„I. С обзиром на посебне услове постојања и рада међународних организација, европски службеник треба — поред моралних, интелектуалних и стручних квалитета које свака држава тражи од својих службеника — да има и ове квалитете:

„1. Оданост организацији у којој је на служби, веру у мисију његове организације и наглашен хумани, небироократски став и држање у својим односима с „публиком“ (корисницима организације);

„2. да поседује широку општу културу, имајући нарочито добро познавање: а) европске културе и њених вредности и б) државачланица организације у којој служи;

„3. да темељно познаје један од службених језика његове организације и то и језик који није његов матерњи;

4. да поседује упоредно познавање и основних принципа и техничке административног пословања.

„II. Изражава се жеља:

„1. да међународне организације — у највећој могућој мери, најпогоднијим начином и у најкра-

ћем року — изврше потребне измене и допуне и међусобно усклађивање прописа који регулишу статус њихових професионалних службеника тако да у тим прописима буду заступљени и примењени исти основни принципи и да се на тај начин установи права европска јавна служба;

„2. пошто се наведени улови испуне, да се прописи о регрутовању у будућности уједначе (унифицирају) и да се установи: а) један или више европских центара за формирање службеника, али без права на монопол у регрутовању; ти центри треба да су доступни и националним службеницима појединих држава па и лицима из приватног сектора; б) један центар за усавршавање европских службеника који би имао и посебна одељења за истраживачку делатност и за документацију;

„Само под горе наведеним условима, по дубоком уверењу учесника овог Саветовања, могуће је обезбедити побољшање формирања, регрутовања и усавршавања европских службеника. Уверени у неопходност наведених основних реформи, учесници Саветовања скрећу пажњу европских међународних организација на нужност да се те реформе што пре спроведу.

„III. Признајући да данас још не постоје претходни услови за ове реформе, учесници Саветовања препоручују следеће непосредне мере:

„1. да европске државе и међународне организације потстичу и помажу постојеће јавне и приватне установе које се баве формирањем кадрова за европске службе; да оснивају, односно помажу оснивање установа са таквим задатком и да обезбеде потребно усклађивање у раду и сарадњи међу установама те врсте;

„2. да европске међународне организације неодложно предузму потребне мере за усавршавање својих службеника, користећи методе које сад примењује Поткомитет службеника Западноевроп-

ске уније и мере које се наводе у прилогу (анексу) ове резолуције.

„IV. Нарочито се препоручује, било да је реч о формирању или усавршавању, примене разних облика стажа у међународним организацијама и код разних управних органа и установа појединих држава.

„V. Учесници Саветовања стављају у дужност свом претседнику да горе наведене препоруке саопшти европским међународним организацијама и владама државачланица тих организација.“

У анексу резолуције под III, 2, препоручене су ове мере, одмах спроводљиве:

1. да се уведу и регулишу од стране међународних европских организација такве методе рада које ће створити најбоље услове за развијање општих и стручних знања особља;

2. да се у крилу сваке организације одреди једно лице или посебна комисија чији би задатак био да организују усавршавање службеника;

3. треба организовати сарадњу између европских међународних организација у питању усавршавања кадрова, а нарочито:

а) треба установити посебан саветодавни комитет, састављен од малог броја чланова, у коме би биле претстављене међународне европске организације и владе, и који би помагао те организације у њиховом настојању на усавршавању кадрова;

б) треба закључити споразуме између тих организација у циљу да се уведу разне врсте стажа службеника једне организације код друге и да се установе заједнички циклуси усавршавања;

в) требало би проучити питање оснивања једног заједничког центра за усавршавање службеника разних европских међународних организација.

Методе Поткомитета службеника Западноевропске уније на које се алудира у истој резолуцији, састоје се у томе што мање групе службеника других земаља-чла-

ница Уније посећују у циљу студиског рада једну земљу (која је по реду). Тако скупљени службеници разних земаља проучавају и прегресају једну унапред одређену тему, дискутујући поједина питања на која се та тема може рашчланити. Поред тога, Поткомитет организује размену службеника и стаж службеника једне земље-чланице Уније код друге.

По завршеном саветовању, које је — захваљујући активности учесника и одличној припреми и организацији рада — успело у задатку који му је постављен, учесници су направили групни излет по Сару. Ту су они имали прилику да се упознају са неким природним, индустријским и историјским интересантностима овога краја, као што су за време трајања саветовања имали прилику да виде извесне његове културне манифестације. Учињена је такође групна посета Луксембургу, седишту разних органа Европске уније утља и челика, с чијом су се организацијом и радом учесници упознали на лицу места. Неки од учесника су посетили после и Стразбур, седиште Европског савета.

Саветовање је оставило утисак једног врло озбиљног радног скупа и самодисциплине; добар пример успелог сусрета теорије и праксе и ефикасно обављеног посла на једном међународном скупу. Остаје отворено питање — што не умањује значај резултата саветовања — да ли ће и уколико адресати којима је саветовање упутило своје жеље и препоруке те препоруке прихватити и спровести. Још један утисак с овог саветовања вредно је забележити. У којој је мери развијен „esprit international“ у постојећим европским међународним администрацијама нисмо могли довољно да сагледамо у сусрету, радном и личном, а њиховим претставницима, али смо могли врло јасно и одређено да запазимо да ту постоји врло развијен „esprit de corps“, јер су претставници различитих европских међународних админи-

страција бранили извесне њихове „угрожене интересе“ и једнодушно заузимали истоветне ставове у појединим питањима.

Н. Стјепановић

Десети међународни конгрес историских наука. — У Риму је од 4 до 11 септембра 1955 год. одржан X међународни конгрес историских наука; овакве конгресе организује сваке пете године Међународни комитет за историске науке са седиштем у Паризу.

Конгрес је радио у пленуму (првог и последњег дана) и у следећим секцијама: 1) Методологија — Општа историја, и потсекција Помоћне историске науке, 2) Историја Старог века, 3) Историја Средњег века, 4) Новија историја, 5) Савремена историја. Осим тога, четири међународне комисије Међународног комитета за историске науке (за славистику, за историју скупштине, за социјалне покрете, за историју цркве) одржале су своје састанке пре почетка рада Конгреса (2 и 3 септембра).

Конгресу је поднет велики број реферата и комуникација. Осим четири реферата у пленуму, у секцијама је поднето укупно 39 реферата а прочитано 139 комуникација. Теме реферата биле су широке, претежно општијег карактера, међу њима приличан број веома занимљивих и значајних. Овде ћемо поменути само неке од реферата из области правне историје или у извесној вези с њом: Порекло и развика претставничких скупштине (референти: Н. М. Cam, A. Marongin, G. Stöckl); Односи између Истока и Запада у раном Средњем веку (G. Bognetti, Fr. Dölger, R. S. Lopez, A. Stender Petersen, B. Spuler); Неки проблеми апсолутне монархије (R. Mousnier, Fr. Hartung); Ропство у Франуској и у Немачкој у Средњем веку (E. Perrin); Преживљаји установа римског права (F. Calasso, A. Steinwenter, E. Ewig, A. V. Soloviev); Јелинистичка монархија (A. Heuss, A. Aymard); Народни религијски покре-

ти и јереси у Средњем веку (R. R. Betts, E. Delaunelle, H. Grundmann, R. Morghen, L. Salvatorelli). За пленум су били предвиђени следећи општи, оријентациони реферати: A. Momigliano о садашњем стању изучавања античке историје; F. Vercautern о историским радовима из средњевијевне историје који су објављени од 1945 до 1954; G. Ritter о доприносу, проблемима и задацима међународне историографије за новију историју (XVI—XVIII век), и P. Renouvin о садашњој оријентацији радова из савремене историје. Последњег дана рада Конгреса поменута четири референта дали су осврте на дискусије у појединим, односним секцијама и своје резиме и закључке.

На Конгресу је учествовало преко 1500 историчара из 32 земље (највише из Француске, затим из Енглеске, Немачке итд.). Совјетска делегација од око 20 чланова, с А. М. Панкратовом на челу, суделовао је у раду свих секција. Мада су интервенције совјетских историчара имале често карактер импровизација (можда једним делом и због тога што су касно, накнадно пријавили своје учешће на Конгресу) и уместо конкретног расправљања проблема ограничавале се често само на општене, теоретске поставке, — ипак су изазвале знатно интересовање, не само због тога што је ово било прво иступање совјетских историчара на оваквом међународном скупу, већ и због тога што је то иступање дошло као корисна противмера знатном броју клерикалних елемената и њиховим, прикривеним али доста јаким, тенденцијама да Конгресу даду одређено своје обележје. Једна од најживљих дискусија била је после реферата А. Сидорова о основним проблемима и неким резултатима совјетске историске науке.

Из наше земље било је на Конгресу 35 историчара. Од наших делегата осморица су одржали комуникације, и то: М. Кос о односу између колонизације и стварања националних и етничких граница; В. Новак о палеографији и

словенско-латинској симбиози од VII до XV века; Б. Графенауер о односима између Словена и Авара и њиховој друштвено-економској основи до опсаде Цариграда 626; Ј. Шидак о проблему богомилства у Босни; Г. Новак о аутономији и економији далматинских градова крајем Средњег века; Б. Турђев о турским канун-намама и њиховом значају за привредну историју балканских земаља; Ј. Тадић о уделу Дубровника у трговини Средоземља у XVI веку; Ф. Цвигер о проблему националног препорода код Јужних Словена у Аустрији. Осим тога, у Међународној комисији за социјалне покрете М. Мирковић имао је реферат о преображају земљишне својине у Југославији, о аграрним реформама у југословенским земљама од 1804 до 1954. Знатан број осталих историчара из наше земље који нису имали комуникације учествовао је корисно у дискусији у готово свима секцијама. Наш национални комитет за историске науке при Академиском савету ФНРЈ припремио је за Конгрес и поклонио већем броју учесника своју информативну публикацију *Dix années d'historiographie yougoslave, 1945—1955* у којој су (на 683 стр.) дати, по проблемима, резимеи на француском и енглеском језику готово свих историских радова који су објављени код нас после рата.

Конгрес је био одлично организован; између осталог, неколико недеља пре Конгреса сви пријављени учесници добили су отштампане реферате у 6 књига са укупно 3184 стране, а по доласку на Конгрес и седму књигу у којој су објављени резимеи комуникација.

Д. Ј.

Трећи међународни конгрес за криминологију. — У Лондону је од 12 до 18 септембра ове године одржан Трећи међународни конгрес за криминологију. Конгрес је организовало Међународно друштво за криминологију чије је седиште у Паризу и које се

од 1949 налази под окриљем Уједињених нација. Први међународни конгрес овог друштва одржан је 1938 у Фиму а други 1950 у Паризу. Трећи међународни конгрес за криминологију био је посвећен питању поврата.

Конгрес је одржан у Бедфорд колеџу. Биле су заступљене 32 земље са око 400 учесника, наша земља била је заступљена са седам учесника. Отварању конгреса присуствовао је и извесан број званичних делегата Енглеске.

Конгрес је први поздравио енглески државни секретар за унутрашње послове Gwilym Lloyd-George изражавајући задовољство што се Трећи међународни конгрес за криминологију одржава у Лондону јер Велика Британија поклања велику пажњу превенцији криминалитета. У име претседништва Међународног друштва за криминологију конгрес је поздравио претседник Друштва др. Denis Carroll. Још у почетку је напоменуо да је проблем поврата доста сложен и да постоје различита мишљења о њему, па да је потребно да сваки учесник изнесе своје мишљење, иако се можда оно неће слагати са мишљењем већине, напомињући да ће се на крају конгреса после сваког закључка изнети и супротно мишљење. Треба да овде продискутујемо, рекао је он, не само постигнуте успехе већ и наше неуспехе па и заблуде. И поред тога што постоје многобројни радови из области криминологије, немамо опсежне монографије о поврату. Истичући модерну тенденцију да се проблем фактора криминалитета сведе на питање диспозиција, др. Карол је напоменуо да притом не треба заборавити сложен проблем узрока криминалитета, подразумевајући под овим и друштвену средину. Не оспоравајући значај нових открића у ендокриминологији, сматра да се у овој области могу наћи узроци само неких кривичних дела, на пример сексуалних деликата, али не и свих кривичних дела. Данашња борба против криминалитета треба да буде заснована на резултатима

многих наука и у вези са овим др. Карол је навео као пример англосаксонски појам „treatment” који треба да означава свако поступање у циљу сузбијања криминалитета, подразумевајући под овим и лечење и све остале терапеутичке методе. У име генералног секретара Уједињених нација, конгрес је поздравио др. Manuel Lopez-Rey. Уједињене нације, рекао је др. Лопез, имају велики интерес за питање криминалитета. Као доказ за ово истакао је сву активност УН од оснивања до данас у области сузбијања криминалитета и навео досад објављене публикације УН у вези са овим. Иако се данас много чини у циљу сузбијања рецидивизма, ипак у многим земљама број рецидивиста је прилично велики. Због овог намеће се питање да ли је овај проблем добро постављен или га треба из основа поново размотрити. Затим је конгрес поздравља у име UNESCO-а госпођа Alva Myrdal истичући да ова светска организација посвећује велику пажњу криминолошким студијама. Проучавању криминалитета и рецидивизма треба прићи отворено отстрањујући сваку зебњу, па чак и можда и страх. Треба дијагностицирати у циљу проналажења истине. Најзад је споменула да постојећи различити друштвени системи пружају богат материјал за научна испитивања у области криминологије. Посебно упућује позив свим научницима источних земаља да обогате криминолошке науке новим резултатима и искуствима на пољу криминалитета и рецидивизма, нарочито у вези са послератном индустријализацијом у овим земљама. На крају је конгрес поздравио Jean Pinatel, генерални секретар Међународног друштва за криминологију, износећи историјат Друштва и постигнуте резултате на досадашњим међународним конгресима.

Сам рад конгреса обављао се на пленарним састанцима и у секцијама. Поред тога, одржано је неколико састанака посвећених извесним специјалним питањима, а исто тако и неколико састанака на којима су саопштени неки краћи

радови (комуникације). Тежиште рада било је у секцијима и њих је било пет: (1) дефиниција поврата и проблем статистике поврата, (2) форме и еволуција поврата, (3) узроци поврата, (4) проблем прогнозирања поврата, и (5) поступање са повратом (сузбијање поврата). Свака секција је имала своје генералне известиоце који су се у својим рефератима осврнули и на остале поднете реферате о појединим питањима. На крају конгреса није донета никаква резолуција конгреса као целине већ су руководиоци секција саопштили плenumу резолуције или закључке појединих секција, па су се учесници конгреса о њима изјашњавали и гласали. Претседавајући је међутим, још приликом гласања о предложеним резолуцијама прве секције изјавио да резолуције секција које се буду у пленуму усвојиле не везују председништво конгреса ни Међународно друштво за криминологију, већ руководство тиме само жели да чује мишљење учесника конгреса по истакнутим питањима.

Проблем поврата (рецидивизма) на конгресу је проучен више са гледишта криминологије, што је логично ако се узме у обзир да је ово био међународни конгрес за криминологију, и у свим секцијама истакнута су интересантна мишљења о овом проблему. Штавише може се казати да реферати и дискусија у вези са њима представљају обиман научни материјал о поврату.

У првој секцији, главне реферате о питању дефиниције и статистике поврата поднели су професори Norval Morris (Аустралија) и Rohland Grassberger (Аустрија). Ово питање међутим било је додирнуто готово у свим осталим секцијама, у рефератима и дискусијама, тако да се добијао утисак да се са решавањем овог проблема бављају и сва остала питања у вези са повратом. У рефератима и дискусијама, а и у резолуцијама секција, истакнуто је да је немогуће усвојити једну једину дефиницију поврата, да се поврат може дефинисати на различите начине

што све зависи од гледишта са ког се посматра овај проблем. Могле би се дати најмање три дефиниције о поврату: кривично-правна, административноказнена и криминалошка. Први би био најужи појам поврата везујући га за одређене услове у разним законима предвиђене за достојање поврата. По другом схватању, поврат значи свако друго бављење у казненем заводу по извршеној судској пресуди. Док би по трећој, криминалошкој дефиницији, поврат значи свако друго кривично дело извршено од лица које је већ једном извршило једно кривично дело. Истакнуто је мишљење да у рецидивисту не треба само гледати лице на кога прва казна није повољно утицала већ и лице са криминалним склоностима. Речено је да криминалне статистике треба да региструју поврат у најширем смислу речи јер само тако може се добити права слика о броју поврата као једној веома важној појави.

У другој секцији, по питању форми и развоју поврата главне реферате су поднели др. Ch. Andersen (Белгија) и проф. W. C. Reckless (САД). Узимајући у обзир улогу појединих фактора, предложено је неколико класификација основних типова-модела поврата. Тако, на пример, требало би разликовати кривце-рецидивисте којима је кривично дело животна каријера, кривце-рецидивисте који су под јаким утицајем посебних криминалних традиција средине у којој живе, кривце-чланове добро организованих злочиначких удружења, кривце којима је вршење кривичних дела олакшано њиховим свакодневним позивом, итд. затим кривце-рецидивисте оптерећене извесним психоневрозама, душевним аномалијама итд. У погледу еволуције поврата нарочито је указано да су рецидивисти по правилу лица која су се још у младости одала криминалиту и да је ретко међу њима оних који су постали први пут деликвенти после двадесет пете године старости, напротив већина њих почињу

своју криминалну каријеру још пре своје седамнаесте године.

У трећој секцији, главни реферат о питању узрока поврата, поднео је проф. Р. А. Н. Ваан (Холандија). У реферату, а још више у дискусији, истакнуто је да питање узрока поврата не треба постављати једнострано. Указано је да се често прецењује значај ендегених фактора. Иако има случајева када су ендегени фактори, на пример, конституционални, претежнији, ипак ово не треба уопштавати. Од многих учесника у дискусији је подвучена важност друштвених фактора као узрока криминалитета па и поврата. У самим закључцима секције је подвучено да свака земља има своје посебне социјалне и економске узроке криминалитета и поврата.

Највише је привукао пажњу рад четврте секције о питању прогнозирања поврата о чему су главне реферате поднели професори Sheldom Glueck (САД) и Izrael Drapkin (Чиле). Истакнута су два начина прогнозирања поврата: први, на основу оцене вероватноће (Glueck), и други, на основу клиничког прогнозирања сваког индивидуалног случаја (Drapkin). Први начин прогнозирања заснива се на статистички и претставља више прорицање, претсказивање (prediction) а примењује се нарочито у Сједињеним Америчким Државама. У овом питању видно место заузима брачни пар др. Eleonora и Sheldom Glueck који су на једном посебном састанку изнели технику свог метода прогнозирања криминалитета и своја досадашња искуства у овом погледу. Преимућство овог начина прогнозирања огледа се у томе што се може предвидети и евентуални будући криминалитет малолетника који се испитују пре него што су постали деликвенти, па се самим тим отварају нове могућности превенције криминалитета. Други начин, клиничко прогнозирање поврата састоји се у испитивању што већег броја фактора који указују на могућност понављања кривичног дела. Проф. Drapkin је нарочито под-

вукао три групе фактора прогнозирања. Прва група би обухватала испитивање наслеђа, породичне и личне околине кривца и саму његову прошлост. Друга група фактора односи се на личност кривца, узимајући у обзир морфолошке, психолошке и неуропсихијатриске карактеристике личности деликвента. Трећа група фактора обухвата све оно што се односи на могућност поправљања деликвента у заводу и на његово понашање по изласку из завода, узимајући у обзир целокупну личност кривца и средину у којој ће се он бавити. Ови различити начини прогнозирања дали су повода за врло интересантну дискусију. Прогнозирању на основу оцене вероватноће учињене су, између осталог, примедбе да не води рачуна о могућности промене личних и спољних услова развоја личности, да се заснива само на малом броју фактора који утичу на развој личности и да онемогућује испитивање индивидуалних случајева. У току дискусије, међутим, дошло је до извесног изравњања гледишта, што се нарочито потврдило у резолуцијама које је секција предложила. То је подвукао сам претседник секције проф. Erwin Frey (Швајцарска) рекавши да му је у почетку изгледало тешко претседавати секцији која ће расправљати о питању прогнозирања криминалитета, знајући да ће се у дискусији супротставити два различита гледишта. Али ипак, рекао је он, дошло се до извесних слагања. На изненађење свих, усвојени су извесни заједнички закључци који претстављају „крystalизацију једне сјајне дискусије“. Закључци ове секције су углавном следећи. Пре свега је подвучено да је ово први пут да се на једном међународном конгресу расправља проблем прогнозирања криминалитета. Иако је то доста сложен проблем, ипак постоји општа сагласност да се и у овој области може прогнозировать. Постигнута је сагласност, такође, да је потребно употребити више метода прогнозирања. Овом проблему треба да по-

свете довољну пажњу како законодавци, тако и судије и сва она лица која се баве питањем криминалитета. Треба у свакој земљи установити службу прогнозирања. Нарочито се препоручује систематизована прогноза која треба да се врши од стране више екипа састављених од професионалних лица. На овај начин прогнозирање се неће сводити на видовитост већ ће се заснивати на емпијском испитивању. Услов је дубоко познавање личности и стално побољшање метода прогнозирања. На пленуму су сви присутни гласали за ове закључке, само је један глас био против.

Најзад, треба споменути рад пете секције који је био посвећен питању поступања са рецидивизмом односно његовог сузбијања. Главне реферате по овом питању су поделили Charles Germain (Француска) и др. Georg K. Stürup (Данска). У рефератима и у дискусији указано је на тешкоће које постоје у погледу сузбијања поврата а нарочито на недовољно познавање узрока кривичног дела и криминалних тенденција. Упркос знатном развоју науке, она још није овладала законима који одређују асоцијално понашање појединца. Многи фактори који се сматрају као узроци кривичног дела налазе се и код неделиквената тако да се још поуздано не зна на које факторе криминалитета нарочито треба обратити пажњу у превенцији криминалитета. Пре него што се одреди начин поступања са рецидивистима потребно је утврдити тачну дијагнозу сваког случаја. Само тако може се водити рачуна о његовом интелектуалном развоју, његовом карактеру, средини у којој се формирао, о утицајима под којима је био и под којима ће поново бити, о околини у којој ће живети и о низу других фактора од којих ће зависити даље његово понашање. Циљ поступања треба да буде реадaptација деликвента друштвеном животу. Али водећи притом рачуна о његовим могућностима за реадaptацију и саображавање мето-

да поступања овим факторима. Важан момент је сарадња која треба да постоји између органа извршења казне, лица која ће се старати о деликвенту по изласку из завода и целокупне јавности. Потребно је установити специјалне клинике за поступање са деликвентима по изласку из завода којима ће се они обраћати после свог радног времена. Једна клиника треба да буде намењена највише за 4—5000 лица. Најзад у дискусији и у рефератима нарочито је подвучена потреба што већег стручног усавршавања особља завода и свих оних лица која учествују у поступању са осуђеницима.

После конгреса, 19 септембра, проф. Thorsten Sellin (САД) одржао је предавање у Лондонском лекарском друштву на коме је изнео резултате конгреса и своје утиске са конгреса. Природно је, рекао је он, да су на конгресу изнета сасвим различита гледишта о многим питањима али ипак, у току дискусије, дошло је до приближавања гледишта и до извесних заједничких мишљења. Али највећи резултат конгреса јесте што су се претставници разних земаља нашли да заједно дискутују и изнесу своја гледишта. Проф. Sellin нарочито се осврнуо на примедбу да конгрес није донео неку заједничку резолуцију, слично, на пример, конгресу Уједињених нација који је одржан августа месеца ове године у Женеви. У Женеви, рекао је он, био је састанак владиних делегата. Наравно да су владе очекивале извесне препоруке. Препоруке су очекивале такође и Уједињене нације по питању „минималних правила за поступање са осуђеницима“. Биле су владе у питању које је требало ангажовати у нечему. Ово је, међутим, био конгрес научника ради научних дискусија. Шта би се, на пример, постигло кад би се донеле неке препоруке по питању прогнозирања поврата, да ли би то имало неког дејства у погледу појединих земаља?

За време конгреса, учесницима је омогућено да посете неке заводе

за издржавање казне а исто тако да посете неколико научних установа.

Др. Јанко Ђ. Таховић

Годишња радна конференција — Round Table за 1955 Међународног института за административне науке. — У Оксфорду (Енглеска), 11—15 јула 1955, у двадесетпетој години свога постојања, девети пут после Другог светског рата састао се Међународни институт за административне науке. Ово није био конгрес који се држи сваке три године, него годишња радна конференција позната под именом Round Table. Било је присутно око 150 делегата из 44 земље и три међународне организације. Нашу земљу представљали су др. Л. Гершковић, др. Н. Стјепановић и М. Вучковић који су узели активног учешћа у дискусији о свима питањима дневног реда и поднели два реферата. Следеће теме биле су предмет дневног реда конференције која је одржала дванаест радних седница, уз врло живу дискусију: 1. Заједнички елементи управљања јавним и приватним предузећима и мере за унапређење рада јавних предузећа; 2. Савремени поступци управљања у јавној управи који се могу применити на приватна предузећа, и обрратно; 3) Административна контрола извршења буџета; 4) Видови универзитетског образовања за административне послове приватног сектора од интереса за формирање јавних службеника; 5) Разматрање о установи „Колеџ за административне службенике“ (у Енглеској); и 6) Уговори јавне управе о набавкама, радовима и услугама. — Опширније извештаје о раду ове конференције објавили смо већ на другим местима (Архив, бр. 3/55, и *Нова администрација*, бр. 6/55). Овде ћемо још само споменути да је карактеристично у последње време за делатност ове врло активне међународне установе — која се бави различитим аспектима теорије и праксе о јавној управи и управљању — да више не ставља на дневни ред теме пре-

тежно правног карактера. Иако неке од садашњих тема имају и свој правни аспект, ни код њих није акценат на том аспекту, него на питању ефикасности. Како организovati и руководити; како изградити кадрове; којим методама и којом техником отправљати разне послове управе у разним секторима државног и друштвеног живота? То су актуелна и акутна питања у овој области друштвених наука и праксе, заједничка за све државе без обзира на друштвено-политичко уређење, и чак без обзира на степен привредне и културне развијености. Тим се и може објаснити наведена карактеристика садашње тематике Међународног института за административне науке.

Н. С.

Институт за упоредно право Универзитета у Паризу. — Институт за упоредно право у Паризу основан је 1931. Међутим, тек после рата развио је пуну своју активност. Разлог томе треба тражити у појачаном интересу за студију упоредног права које данас треба да одигра значајну улогу у олакшању правног промета између земаља разних правних система. У самој Француској упоредном праву поклања се велика пажња. Основан је специјални центар за упоредно право (Centre français de droit comparé), коме су стављена на расположење моћна средства (годишње 80 милиона фр.) са задатком да потпомаже студиј упоредног права, као и да обједињује рад друштава и института за упоредно право. Центар располаже огромним библиотечким фондом искључиво стране литературе (преко 300.000 књига). Исто тако у Центру се налази богата документација која се односи на инострана законодавства. Центар објављује *Годишњак страног законодавства (Annuaire de législation étrangère)*, у коме се прати законодавна еволуција у разним земљама. Поред тога, Центар објављује тромјесечни часопис

Revue internationale du droit comparé који ужива највећи углед у свијету. Центар обухвата: а) Société de législation comparée, најстарије француско удружење за упоредно право, које има интернационални карактер; б) Le comité de législation étrangère et de droit international; в) L'institut de droit comparé de l'Université de Paris. Сада се довршава палата у којој ће имати сједиште Центар са Институтотом и удружењима за упоредно право.

Како сам провео извјесно време на раду у Институту и Центру, упознао сам се ближе са организацијом и радом ове познате научне установе.

Активност Института за упоредно право развија се на два плана: с једне стране, на плану наставе и с друге стране, на плану научног истраживања. На плану наставе Институт је организовао слиједече курсеве: 1) Курсеви правне терминологије у слиједелим језицима: енглеском, њемачком, талијанском, руском и арапском. Ови курсеви имају задатак да упознају студенте са страном правном терминологијом. На свршетку године они студенти који су посјећивали курс и са успјехом положили испит добијају свједочанство (brevet de traduction et de terminologie juridiques). 2) Курсеви за стране студенте за упознавање француског права који су базирани на компаративној методи. Постоје двије врсте ових курсева: курс за изучавање француског приватног права и курс за изучавања француског јавног права. 3) Постоје специјални циклуси компаративних студија. Студенти могу да добију диплому упоредног права или страног права или муслиманског права. За диплому упоредног права студент мора да се специјализује у једној правној материји која се предаје на Институту (грађанско право, јавно право, кривично право, финансијско право). За диплому страног права студент се мора специјализовати у једној од слиједелих правних грана: англо-америчко право, германско право и право

Средње Европе, италијанско право, иберо-америчко право, совјетско право. За диплому муслиманског права студент се мора специјализовати у праву једне од земаља арапског језика. Дипломе се добијају после усмених испита и писменог рада (*mémoire*) на најмање 50 страница куцаних на машини на француском језику.

Институт се дијели на седам одјељења: приватно право, међународно-приватно право, јавно право, кривично право, финансиско право, економика и оријентална права. Документација Института је скупљена у специјализоване библиотеке приватног, јавног, кривичног и финансиског права. Свако одјељење организује конференције на којима врло често присуствују најпознатији страни стручњаци.

Резултате анкете и научних истраживања Институт објављује у разноврсним својим колекцијама (a) *Travaux et recherches*, b) *Etudes de finances publiques*, c) *Annales de droit économique*, d) *Publication du Centre d'Etudes de Défense sociale*, e) *Série de monographies de droit privé*, f) *Nouvelle série de monographies de droit pénal et de droit public*, g) *Systèmes de droit contemporain*), као и у свом тромјесечном часопису *Revue de science criminelle et de Droit pénal comparé*. Одјељења су објавила читав низ студија. Институт даје пуну потпору својим члановима у научном раду, обезбеђујући им потребну документацију и остала средства неопходна за рад, као и старајући се за објављивање њихових радова. Но, рад Института је и колективан. На подручју породичног права предузете су опширне анкете по питању адопције, развода и брачног имовинског режима. На подручју кривичног права врше се истраживања о кривичним дјелима дјете, о реформи система кажњеничких завода у разним државама. На подручју јавног права спроведена је анкета о проблемима одговорности службеника и о послјератним уставним реформама. Економ-

ско одјељење (*droit économique*) специјално се бавило проблемом спољне трговине и упоредним студијама правних оквира трговине. Специјалну пажњу привукло је питање национализације. Предузета су опсежна изучавања да се национализацији дадне тачно правно значење. Изучавајући национализацију у страним земљама, Институт жели да помогне француском законодавцу у рјешавању проблема у вези са национализацијом. Како је овај проблем од интереса не само за грађанско право, већ и за остале гране права, у рјешавању овог проблема учествовала су сва одјељења. Институт је већ објавио прву књигу резултата свога рада *Национализација у Француској*, док је друга књига *Национализација у иностранству* у припреми. У својим комисијама Институт је изradio и пројекат грађанског законика. Како се види, Институт поклања велику пажњу колективном раду и без њега извесни задаци не могу бити никако рјешени.

Из овог кратког прегледа активности Института видимо како је видне резултате дао у послјератном своме раду. Његова богата искуства користиће без сумње и наш Институт за упоредно право.

Др. В. Стаић

Међународни институт за административне науке (*Institut international des sciences administratives — Bruxelles*). — Међународни институт за административне науке води своје порекло још из 1910. Те је године одржан у Брислу први конгрес административних наука, на коме је, на завршетку рада, била установљена „Стална међународна комисија за међународне конгресе административних наука“. Главни задатак ове Комисије је био да прати и помаже остварење жеља и препорука конгреса и да предузима потребне мере ради припреме и сазива наредних конгреса. Комисија је припремила и сазвала и други конгрес (Брисел, 1923), тре-

ћи (Париз, 1927) и четврти (Мадрид, 1930). Четврти конгрес претставља у организационом погледу прекретницу: на њему је „Стална међународна комисија“ претворена у „Међународни институт административних наука“ (Institut international des sciences administratives, — скраћено I. I. S. A.), са сталним седиштем у Брислу.

Задачи, средства рада и организација Института утврђени су његовим статутом (претходни статут потиче из 1947, а данас важећи из 1953).

Задачи Института су да помаже: развој административних наука, побољшање рада јавне администрације, усавршавање метода и технике административног пословања, напредак међународне администрације. У том циљу Институт: испитује у којим областима и под којим условима се обавља, односно може да се обавља административна активност; проучава начине на које јавна администрација интервенише у свакој држави, водећи рачуна о искуствима појединих држава; утврђује ефекте административне интервенције и прикупља мишљења и критике у том погледу. Институт, даље, проучава средства рада администрације, посебно се бави формирањем кадрова, рационализацијом рада, механизацијом послова — као и применом нових научних открића у административној материји. Он, затим, потстиче студиј, врши анкете, израђује пројекте и планове и помаже сва настојања за унапређење административног права и административних метода. Институт, такође, прикупља потребне материјале да би могао остварити наведене задатке и дати што боља обавештења владама и појединцима у вези са сектором свoga рада. Институт, најзад, проучава питања међународне администрације и поттиче измену обавештења у тој материји.

Средства рада Института су нарочито одржавање преко свог сталног бироа везе са владама, научним установама, удружењима

и појединим стручњацима у административној материји; оснивање комитета и комисија за проучавање специјалних проблема административног права, административних метода, технике и праксе; оснивање националних секција, с тим да свака од њих снабдева Институт документацијом о својој земљи, да га упознаје са постигнутим искуствима у својој земљи и да шири на свом националном подручју принципе усвојене на међународним конгресима Института; објављивање монографија и издавање часописа. (Институт је објавио досад већ читав низ значајних монографија из области административне теорије и праксе; од 1928 редовно издаје часопис *Revue internationale des sciences administratives*, а од 1953 часопис *Les progrès de l'administration publique*). Као устаљени облик рада Института јесу међународни конгреси који се одржавају сваке три године; поред већ напред поменутих конгреса одржани су и следећи: V у Бечу (1933), VI у Варшави (1936), VII у Берну (1947), VIII у Фиренци (1950) и IX у Истанбулу (1953). Исто тако се редовно одржавају, и то сваке године у другој земљи, годишње конференције (Round Table).

У саставу Института су државечланице (заступљене преко својих делегата), почасни чланови и редовни чланови (индивидуални и колективни). Институт има око 20 националних секција. 17 државачланица и око 450 индивидуалних чланова. Институт тесно сарађује са међународним организацијама као напр. ОУН и њеним специјализованим агенцијама, са Администрацијом за пословање са иностранством — Foreign Operations Administration — која је орган САД за међународну техничку сарадњу, и др. Секретаријат Института одржава везу са 80 држава и 15 неаутономних територија и располаже врло специјализованом службом документације.

Органи Института су: 1) Генерална скупштина (Assemblée générale): обухвата делегате држа-

ва-чланица, националних и интернационалних секција и колективних чланова, као и почасне и редовне индивидуалне чланове; састаје се сваке три године, у исто време кад и конгрес. — 2) Управно веће (Conseil d'administration) чине: председник Института, делегати држава-чланица, националних и интернационалних секција и председници (или њихови делегати) сталних комитета Института. Управно веће одређује општу линију рада Института, даје смернице за рад појединих његових служби, установљује сталне комисије Института и именује њихове сараднике, одобрава годишњи буџет и годишње завршне рачуне, даје сваку иницијативу и предузима све мере које сматра подобним за остварење задатака Института. Управно веће бира — из своје средине, на три године — председника Института и четири потпредседника; иста лица могу на ове положаје бити бирана само још једанпут. Управно веће састаје се најмање једанпут годишње. — 3) Извршни одбор (Comité exécutif) чине: председник Института, сва четири потпредседника и потпредседници сталних комитета Института. Он врши непосредно руковођење и надзор над радом Института; извршује одлуке и смернице Управног већа, доноси одлуке и предузима мере у циљу остварења задатака Института у међувремену између заседања Управног већа, коме подноси сваке

године извештај о своме раду и предлог буџета за наредну годину; прима извештаје генералног директора администрације Института и рачуне благајника. — 4) Претседник Института. — 5) Административне службе (Les services administratifs).

Руководство Института има данас следећи састав: — председник Института је René Cassin, потпредседник Државног савета (Француска), — потпредседници су: F. Hvass, амбасадор у Бону (Данска), G. A. van Poelje, државни саветник (Холандија), A. J. T. Day, члан Персоналне комисије при Министарству финансија (Вел. Британија), H. Matton, хонорарни први претседник Главне контроле (Белгија).

Институт има у своме саставу следеће сталне комитете: 1) Научни комитет: првенствено проучава научне и правне аспекте администрације и у томе циљу врши широку интернационалну размену, 2) Комитет административне праксе: проучава праксу различитих интернационалних и националних администрација и ради на стварању нових метода, користећи притом широку мрежу својих чланова у целом свету; 3) Комитет за уговоре: стара се о закључењу уговора који се односе на извршење радова и истраживања од стране Института и других националних и међународних организација; стара се о извршењу ових уговора.

С. и П.